

Finansdepartementet
Fi2018/03478/SFÖ

Remissvar
ORU 2019/03451
Thomas Denk
2019-09-03

Remissvar - Yttrande på betänkandet Analyser och utvärderingar för effektiv styrning (SOU 2018:79)

Örebro universitet har beretts möjlighet att inkomma med yttrande på utredningen *Analyser och utvärderingar för effektiv styrning* (SOU 2018:79). Utredningen har haft uppdraget att göra en översyn över dels regeringens analys- och utvärderingsresurser, dels hur dessa resurser är organiserade. Utifrån uppdraget har utredningen lämnat förslag till vilka analyser och utvärderingar som regeringen behöver och hur regeringens analys- och utvärderingsresurser organiseras på ändamålsenligt sätt utifrån regeringens behov. I det följande lämnar Örebro universitet sina synpunkter utifrån utredningens förslagsordning.

Örebro universitet delar utredningens bedömning att regeringens förmåga till effektiv styrning av offentlig sektor förutsätter oberoende policyanalyser och utvärderingar som baseras på sak- och metodkompetens.

Analyser och utvärderingar som baseras på sak- och metodkompetens är viktiga för att uppnå kunskapsbaserad utveckling och styrning av offentlig sektor. Med en tilltagande komplexitet i sektorns organisering och verksamhet kommer betydelsen av analyser och utvärderingarna för regeringens styrning att öka. Utöver att de stärker regeringens förmåga till styrning bidrar analyser och utvärderingar även till att ge underlag till riksdagens arbete och processer, vilket är betydelsefullt för det demokratiska styrelseskicket.

Örebro universitet tillstyrker utredningens förslag att regeringen bör fastställa en övergripande strategi för analys- och utredningsresurser.

En övergripande strategi förväntas förstärka stödet för regeringskansliet och stärka dess förmåga att utföra sina uppgifter. En övergripande strategi skulle även bidra till att precisera förväntningarna på analyser och utvärderingar, samt främja samordning mellan myndigheter i deras arbete relaterade till analyser och utvärderingar.

Örebro universitet delar utredningens bedömning att regeringens behov bäst tillgodoses om analyser och utvärderingar organiseras i myndighetsform.

För att tillgodose regeringens behov är styrning av analyserna och utvärderingarna nödvändig. Som utredningen påpekar är politisk styrning av utvärderingar inte alltid förenlig med akademisk forskningsfrihet, vilket försvårar att uppdrag inkluderas i lärosätenas uppdrag. I sammanhanget vill dock Örebro universitet poängtera att den metodutveckling som förutsätts inom området med fördel kan utföras vid lärosäten eller

genom samarbeten med lärosäten. Den politiska styrningen av metodutveckling är vanligtvis begränsad, samtidigt som metodutveckling kan kräva omfattande forskningsinsatser.

Örebro universitet tillstryker utredningens förslag att regeringen bör fatta ett principbeslut om att större reformer och investeringar ska utvärderas.

Med ett principbeslut ges långsiktig vägledning för myndigheters arbete med analyser och utvärderingar. Som utredningen påpekar behöver dock innebörden av större reformer och investeringar preciseras, samtidigt som analyser och utvärderingar kan vara relevanta att genomföras i andra sammanhang än efter större reform- eller investeringsbeslut. En anledning till detta är att förutsättningarna för styrning och offentlig verksamhet förändras.

Örebro universitet tillstyrker utredningens förslag att renodla uppgifter för analys- och utvärderingsmyndigheterna.

Som framgår av utredningen är analyser och utvärderingar av reformer omfattade och komplexa. Det är därför rimligt att myndigheternas uppdrag avgränsas till preciserade analys- och utvärderingsuppgifter. Detta stärker även analysernas och utvärderingarnas oberoende till myndigheter och verksamheter inom offentlig sektor. Vidare anser Örebro universitet att de angivna uppgifterna är relevanta och tillräckliga för myndigheterna att utföra sina uppdrag. Universitetet vill dock särskilt betona betydelsen av uppdraget att sammanställa forskning och utveckla samarbete med forskningsmiljöer för att främja långsiktigt kvalitetsarbete inom myndigheterna.

Örebro universitet tillstyrker utredningens förslag att analys- och myndigheterna vart fjärde år ges i uppdrag att redovisa en samlad bedömning av utvecklingen inom respektive område.

En samlad helhetsbedömning om situationen inom utgiftsområdena och måluppfyllelsen i förhållande till riksdagsbundna mål skulle ge regeringen och riksdagen värdefulla underlag för sitt arbete. Bland annat skulle det förstärka möjligheten att identifiera utmaningar och problem inom respektive område. Om förslaget därtill kommer att uppfylla utredningens intention att minska myndigheternas arbete med årlig åiterrapportering skulle det medföra avlastning för myndigheter och frigöra resurser. Örebro universitet anser att detta skulle vara en positiv utveckling för flera myndigheter.

Örebro universitet tillstyrker utredningens förslag att ge Statskontoret i uppgift att utveckla en metod för analyser och utvärderingar med fokus på kostnadseffektivitet.

Utredningens förslag att analyser och utvärderingar bör inkludera analyser av kostnadseffektivitet är rimligt utifrån regeringens mål. Som utredningen konstaterar finns det ett behov av metodutveckling och samordning inom området, bland annat för att ge möjligheter till jämförelser mellan politikområden och över tid. Universitetet tillstyrker därför utredningens förslag att Statskontoret ges i uppdrag att utveckla en metod för analys och utvärdering av kostnadseffektivitet, samt att detta arbete genomförs med andra myndigheter, såsom Ekonomistyrningsverket (ESV). Örebro universitet vill dock betona att även andra mål än kostnadseffektivitet bör ingå som utgångspunkt för analyser och utvärderingar, vilka fastställs av regering eller riksdag, samt att prioriteringen av kostnadseffektivitet i förhållande till andra mål inte är given för alla reformer inom offentlig sektor.

Örebro universitet tillstyrker med reservation förslaget att analys- och utvärderingsmyndigheterna, Statskontoret och ESV ska ingå i ett nätverk för erfarenhetsutbyte och metodutveckling.

För samordning och utveckling av analys- och utvärderingar är samarbetet mellan berörda myndigheter avgörande. Örebro universitet önskar dock att en mer utförlig analys om huruvida nätverksformen är den mest effektiva för att säkerställa samordning och utveckling. Därtill föreslår universitetet att även lärosäten och internationella forskargrupper med framstående forskning inom området ges möjlighet att delta i nätverket eftersom en betydande metodutveckling sker vid lärosäten.

Örebro universitet tillstyrker med reservation förslaget att inrätta en ny myndighetsstruktur med tre analys- och utvärderingsmyndigheter för arbetsmarknads- och välfärdsanalys, tillväxt- och samhällsbyggnadsanalys respektive trygghets- och säkerhetsanalys.

Utredningens förslag att samla analyser och utvärderingar inom de tre föreslagna områden är rimlig utifrån att det finns starka samband och samarbete mellan verksamheter inom dessa områden. Förslaget är en balanserad avvägning mellan behovet av fördjupad specialisering och behovet av helhetsanalyser. En svaghet med förslaget är dock att utveckling inom områdena över tid kan medföra att den föreslagna myndighetsstrukturen förlorar i relevans, vilket utredningen i sin diskussion inte tillräckligt uppmärksammar. Vidare anser Örebro universitet att en mer utförlig analys av myndigheternas lokalisering bör göras, eftersom etableringen av de föreslagna myndigheterna kommer att förutsätta betydande rekrytering av personal med hög analys- och utredningskompetens. Därtill saknar Örebro universitet en mer utförlig analys och diskussion om hur analyser och utvärderingar av reformer som berör mer än ett av de tre områdena ska organiseras och genomföras, samt hur effekter mellan tematiska områden ska utvärderas.